

g An-
ga pro-
rice.

naših
obrezju
skupno
a pro-
rice.

ski

ce.
ski na-
Krasna
E peti
im po-

polndne
Dunaju
projeni
je bilo

je Nj.
nes, v
povila
popol-
zdrav-
eham,
ux.

znanih
braric-
oldne
nestih

a je v
pravil
avzoči
nad-
jvoda

drugih
instvo
6. uri
župni

otrok
drugi
rodil.

advoj-
je 20.
rinco-
otem

uarja
e 31.
derik
vrši-

cesar
a so-
1892.
nega

ved-
Naj-
anje
nici.

gla-
zori-
o ju-
so se

na na
da
ndar
red-

m o-
aljni
vo-
upli
lu?

o se
mis-

da se v celi državni zbornici ne najde ena roka, ki bi proti tem neobhodno potrebnim sredstvom glasovala. In vendar so se našli taki ljudje!!! V sramoto za državo bodi povedano, da so se našli v najhujši nevarnosti moške, ki se imenujejo „ljudske poslance.“ Bili so to Čehi in pa „Jugoslovani.“ Od Čehov ni bilo družega priključitve; kajti ti ljudje so od Kramar-Masarykove politike tako zastupljeni, da imajo le en cilj: Oslabiti in razbiti Avstrijo. Da bode pa to brezobzirno in podlo stališče tudi „Jugoslovanski klub“ sprejel, si pač nismo mislili. In vendar je tako! „Jugoslovanski klub“ pod vodstvom kaplana dra. Koroseca, v katerem so zbrani danes vsi slovenski poslanci, je glasoval proti temu, da bi se dalo našim vojakom na fronti hrupa in streliva. S tem so dokazali ti „jugoslovanski“ poslanci, da jim ni z Avstrijo, da hočejo naši od vseh strani ogroženi domovini odvzeti obrambo in sredstva za obrambo, da je njihov cilj torej v resnici uničenje Avstrije. Krinko so si sami raz hinavskega obraza potegnili! Sami so se pokazali v vsej nagoti in politični zanikarnosti... Vsega slovensko ljudstvo, ki je takim voditeljem na milost in nemilost izročeno!

Proti Nemčiji!

Nepozabljivi in modri pokojni naš cesar Franc Jožef I. je sklenil „trozvezo“ kot najboljše jamstvo za svetovni mir. Ta „trozveza“ se je gotovo v vsakem oziru obnesla, čeprav je med vojno italijanski izdajalec kakor stekleni meček svojo prisego prelomil in na stran naših sovražnikov skočil. Dobil je za to efektivnost svoje batine in dobil jih še bode. Ali zveza Avstro-Ogrske in Nemčije, kateri dve državi so hoteli hinavski nasprotniki kar čez noč razdeliti, raztrgati in iz evropskega zemljevida spraviti, se je vsekar v polnem oziru obnesla. Dokazala je, da zvestoba in poštenje še nista izginila iz sveta, da stojita ti dve državi kakor jeklena jez združeni napram vsakemu sovražniku. Naši vojaki so krvaveli na vseh nemških bojiščih in nemški vojaki so prelivali svojo kri na vseh avstro-ogrskih frontah. Mi smo Nemcem kot zaveznikom pomagali v kolikor je bilo to v naših močeh. In istotako so Nemci nam pomagali, — na ruskem in srbskem, črnogorskem in italijanskem ter rumunskem bojišču, — z eno besedo: povsod, kjer se je šlo za obstoj in za bodočnost avstro-ogrsko monarhije. Lažniki in krivoprisežniki bi bili, ko bi te zasluške naših nemških zaveznikov ne videli in ne priznavali. Skupno je tekla nemška in avstro-ogrška kri, skupni so vojaški grobovi na severu in jugu in zapadu in na vzhodu, — staro geslo pokojnega cesarja „Viribus unitis“ se je v tej ogromni vojni uresničilo... Zakaj ponavljamo vsa ta vsakemu poštenjaku itak znana dejstva? Edino zato, ker so od zunanjih sovražnikov nabuhajskani in podkupljeni agitatorji pričeli naravnost divjaško gonjo zoper Nemčijo. To je tako podlo in nizko, da ne najdemo za tako počenje nobenega izraza. Taki hujskači spadajo v resnici kot veleizdajalci na vislice. Kajti njih sovražstvo zoper nemštvo je večje nego njih ljubezen do Avstrije. Te hujskače bi se moralo ednostavno pod ruski bič ali srbski revolver spraviti. Potem bi šele polagoma pričeli razumovati, kaj je mati Avstrija, združena z Nemčijo. Veleizdajalec je, kdor danes v težkem boju osrednjih sil zoper polovico sveta skuša sejati neslogo med zavezniki. To si naj zapisejo slovensko-prvaški časopisi za ušesa. To si naj zapomnita zlasti „Gospodar“ in „Straža“, ki danes s tako vnemo hujskata proti Nemčiji, kakor da bi stali v vojni z Nemčijo, ne pa s Srbijo in z ostalimi panslavističnimi gnezdmi. Veleizdajalec je, kdor hujska proti Nemčiji, kajti s tem ne škoduje samo nemški državi, marveč ravno tako Avstro-Ogrski, torej svoji lastni domovini. Veleizdajalec je, kdor hoče zdaj v tej nevarni uri domovino razkosati, jo oslabiti in ji škodovati. Veleizdajalec je vsakdo, kdor smatra Srbe in Črnogorce, Francoze in Angleže za

svoje brate, medtem ko stoje avstrijski sinovi v krvavi borbi zoper te narode. In iz vseh teh razlogov ponavljamo lahko odkrito: kdor danes iz narodnega sovražstva hujska proti Nemčiji, ta je veleizdajalec tudiz Avstro-Ogrsko.

Državni zbor.

Pretekli teden se je v državnem zboru glasovalo o državnem proračunskem provizoriju ter v zvezi s tem o dovolitvi za armado potrebnih sredstev. Glasovanje je vključilo vsem prejšnjim grožnjam posameznih strank izpadlo ugodno. Resne in v pravem smislu besede patrijotične stranke so namreč kakor en mož glasovale za te neobhodno potrebne državne zahteve. Ali socijalni demokrati, katerim se gotovo ne sme očitati preveč patrijotizma, so za to glasovali. Poljaki, ki so zaradi uresničenja ukrajinske republike užaljeni, so preje sicer grozili, a naposled so vendar izpoznali, da jim z gorostasno proti-avstrijsko politiko ni pomagano. Zato so se raje pred glasovanjem odstranili iz dvorane. Proti državnim neobhodnim potrebščinam so glasovali edino Čehi, katerih veleizdajalski značaj je javnosti itak znan, in pa „Jugoslovani“, to se pravi v „jugoslovanskem“ klubu združeni slovenski, hrvaški in srbski poslanci. Ta nastop slovenskih poslancev bode prav gotovo slovenskemu ljudstvu bolj škodoval nego koristil. Kajti zdaj bodo tudi merodajni krogi na Dunaju izpoznali, da je „jugoslovanska“ agitacija v svojem bistvu protia-avstrijska. To se po temu značilnemu glasovanju ne more zatajiti. Ljudstvo pa samo ob sebi ni odgovorno za to blazno počenje svojih poslancev. Ljudstvo je nedolžno, ker je ravno tem voditeljem izročeno na milost in nemilost, ker ti voditelji izrabljajo vsa sredstva, — v prvi vrsti tudi katoliško vero — za svoje protia-avstrijske namene. Ljudstvo tudi ni krivo, da oblast vsega tega ne vidi, da je slepa in gluha, kadar bi morala videti in slišati. Slovensko ljudstvo nima prav ničesar skupnega z „jugoslovansko“ gonjo. — Ta gonja mu je tuja in nasprotna, nepravilna in napačna, slovensko ljudstvo si želi edino konec vojne v smislu poštenega miru in srečno bodočnost v okvirju zmagovite naše Avstrije! Tako stoji stvar! Sicer pa bodo „jugoslovanski“ hujskači kmalu doživeli, da jim ljudstvo obrne hrbet. Glasovanje slovenskih poslancev v državnem zboru je prava sramota za to vlogo slovensko ljudstvo, sramota in škoda...

Boj s češkimi dezertjerji.

K.-B. Berlin, 12. marca. Listi poročajo soglasno o nekem pri Buhmaču v Ukrajini se vršečem boju nemških čet proti boljševikom, na katerih strani so se večinoma češki dezertjerji borili, ki so imeli tudi težko artiljerijo na razpolago. Ko so bili Čehi obkoljeni, zahtevali so prosti odhod, katerega se jim pa ni dovolilo.

Tako pravi uradno poročilo. Češki panslavisti, ki so šli kot avstrijski vojaki na bojišče, so torej dezertirali in se z orožjem v roki na strani ruskih boljševikov borijo zoper našim četam. To je plod veleizdajalske gonje panslavizma, naj si bode ta panslavizem potem češki ali pa „jugoslovanski.“ V mržnji in sovražstvu proti Avstriji so si vsi ti veleizdajalci ednaki. Češki profesor Masaryk in slovenski profesor Pivko sta obadva enaka kot Judeža domovine!

Naš ministerski predsednik o proračunu.

V odločilni seji državne zbornice, na kateri je bil sprejet budgetni provizorij, govoril je naš ministerski predsednik prav resno in zanimivo.

Dr. vitez Seidler je izvajal:

Sedanji vladi se včasih očita, da ne zasleduje jasnega programa. Sedanja vojska je

stavila vladi, kakor tudi ljudskemu zastopstvu take upravne naloge, da si jih silovitejših ni mogoče predstavljati. Mislim, da vlada nasproti tem vprašanjem ni mirovala in da ni malenkostno postopala. Če pa ni mogla vedno naravnost korakati proti svojemu smotru in je morala delati večkrat ovinke, je to povzročila okolnost, ker je morala — če se izvzame vodstvo vsakdanjih upravnih poslov — osredotočiti večinoma svoje moči v boju za gole državne potrebsčine, torej za take reči, ki jih celi svet smatra kot samoposebi umljive.

To je sicer avstrijska posebnost, ki pa postane lahko v sredi boja za obstoj države in za življenjske potrebsčine vseh narodov katastrofalna važnost. Netavno je izšla karikatura, ki je predstavljala državno ladjo, katera išče svojo pot med čermi in ledeniki. Strah mora tistega pretrsti, ki to sliko ogleduje. Seveda bi lahko kdo trdil, da je naloga vlade dobiti pot med takimi skalami. Posebnost položaja pa tiči v tem, da se taka težavna vprašanja ne pojavljajo kot skupna državna vprašanja, marveč kot kamni na poti k državnim potrebsčinam, ki se morajo parlamentarno v gotovem času rešiti, pri katerih ni prizadeta ta ali kaka druga vlada, v prvi vrsti pa gotovo zelo ljudsko zastopstvo.

Nikakor ne mislim zbornici kaj predpisovati. Nočem se zadovoljiti, da pribijem dejstvo, marveč izvajam dvakratni apel. Ni mi potrebno povedati, da apeliram na zbornico, naj ustavno reši štirimesečni začasni proračun skupno s kreditnimi pooblastili. Poročevalec je že s toplimi in s krepkimi besedami označil položaj; meni preostaja le še, da v imenu vlade opozarjam na okolnost, da bi moral cel svet sklepati: z odklonitvijo vojnega proračuna in posebno še vojnih kreditov pomenja, da se ne plaše državi odtegniti materialna sredstva v trenutku, ko se pripravlja, da častno konča vojsko, ki spada med najtežje vseh vojsk. Prepričan sem, da bi široka javnost tako prikazen zelo obžalovala in da bi se je naravnost sramovala. Vlada prisrčno želi, da se reši vladna predloga, za katero gre, potem ustave in to tembolj, ker se tako pripravi prosta pot po celi vrsti važnih zakonskih načrtov, o katerih deloma parlament že razpravlja, in ki se bodo kmalu zbornici predložili.

V prvem oziru omenjam zakonske načrte o društveni pravici, o draginskih dokladah učiteljem za leto 1918., o zvišanju duhovniških plač, o delovnem času, nočnem in otroškem delu, potem premogovni in električni zakon ter cela vrsta finančnih zakonskih načrtov. Kar se tiče bodočih predlog, si dovoljujem napovedati naslednje: o ureditvi zdravniških stanovskih razmer, za preprečevanje in zatiranje kužnih bolezni, reforma vodnega prava, melioracije, ureditev prometa z umetnimi gnojili, ureditev delovnih in mednarodnih razmer domačih delavcev, ustanovitev zavoda za oskrbo nastavljenecv, posebno za ustanovitev vojniških domov, potem o vojaški preskrbi, dovolitev dodatnih rent vojaškim preskrbinam, končno načrt o obveznosti civilne službe, s katerim se ravnokar peča interministerielna konferenca. Vse te poglavitno gospodarske in socialne zadeve čakajo na to, da jih parlament obravnava in reši. Mislim posebno na socialne reforme.

Kakor se moramo na eni strani upreti proti valu, ki prihaja od severovzhoda in že grozi naši gospodarski kulturi, tako se na drugi strani gotovo ne moremo zapreti pred mislijo, da v socialnem oziru nov čas poraja nove duševne smeri in da so nam tu stavljene važne naloge, ki jih pa smatramo kot izvirno svoje, in sicer v smislu, da si stavimo tudi socialne cilje sami in si sami izvolimo sredstva za njih uresničenje.

V tej zvezi naj se prav posebno spomnim odredb na državno-finančnem poprišču. Izdatki, ki so potrebni vsled vojne, stroški za vojevanje samo in s tem zvezani izdatki za javno blaginjo dosegajo dimenzije, za katere v preteklosti ni najti niti približnih analogij. Francoska vojna odškodnina po vojni

l. 1870.—1871. je veljala doslej takorekoč za mednarodno rekordno vsoto. Bila je šolski zgled za velikanski, gorostasen denarni znesek. Znašala je pet milijard frankov. To je približno četrletni poprečnik za stroške monarhije in sedaj se približamo koncu četrtega vojnega leta. Da zahtevajo take žrtve naravnost nezasišani napor, če naj se ravnotežje vsaj za silo zopet upostavi, leži tako jasno na dlani, da o tem niti ni treba govoriti. Poseben pomen pa dobi ta misel z ozirom na potrebo socialnih reform. Ne samo ravno še solventna, marveč odino-le država, ki je res zmožna kaj storiti, more izpolniti svoje dolžnosti nasproti širokim slojem prebivalstva. V tej visoki bornični ni nikogar, ki teh obveznosti ne bi priznal. Dosledno bi torej tudi nihče ne smel odreči državi v to potrebnih sredstev.

In še nekaj, velečlena gospoda! Gotovo nočem kakorkoli kratiti svobodne kritike državnofinančnega vladnega načrta, vendar bi prosil, da bi ne sodili o posameznostih kakor o izločenih delih, marveč, da bi vse dele smatrali kot celoto, kot skrbno in trudoma sestavljen mozaik, iz katerega se ne sme izluščiti niti en kamenček in ga morda nadomestiti s poljubnim drugim, ker bi bila drugače v nevarnosti notranja trdnost in potrební skupni uspeh. To ne velja le glede skupne vsote, ki jo je treba dobiti in kateri se država ne more odreči, marveč tudi glede konstrukcije in izbalanciranja davčnega programa, kajti najtežavnejša in najvažnejša reč celega vprašanja je pravilna razdelitev, da posamezne skupine davkoplačevalcev vsled enostranske preobložitve njihove storilne zmožnosti za gospodarstvo in državo ne začno nazadovati. Vsa ta velika vprašanja zahtevajo gotovo stalnost parlamentarnega dela. To delo pa naj bi se predvsem tudi zato zajamčilo, da se bomo mogli končno lotiti rešitve glavnega avstrijskega vprašanja.

S tem, velespoštovana gospoda, prehajam na vprašanje od revizije ustave. O tem, da splošno znana narodna in državnopravna vprašanja silijo na rešitev, smo si bili vedno na jasnem. Tekom vojne je stopila potreba te rešitve najjasnejše na dan. Tudi v tem oziru morajo biti, ko pride v deželo mir, preddela storjena. Pred stoletji so verski prepripi sprožili najsilnejše boje in pretresli državo do temeljev. Rešitev teh sporov se je našla na poti, na katero so neposredno prizadejati komaj mislili. Zgodovinski tek časa je prinesel nove interese in kar si je stalo prej sovražno nasproti, živi sedaj mirno drugo poleg drugega. Morebiti po podobnem razvoju usojen tudi narodnemu vprašanju. Mi ne bomo dočakali, toda morda že naši otroci in otrok otroci. Mi sodobniki moramo doseči, da se narodna nasprotja v okviru državne misli poravnajo, mi moramo in bomo svetu dokazali, da tudi v 20. stoletju ni treba, da bi se narodnostna država gibal v circulus vitiosus.

Vlada je že pred dolgim časom postavila načelo, da moramo smatrati narodno avtonomijo za tako nujno potrební modus vivendi. V tem oziru trdno vztraja na svojih ponovno naznanjenih načelih, tako glede prava avstrijskih narodov na samoupravo v deželnih mejah ozemelj, na katerih prebivajo, kakor tudi glede pravice do samoodločbe, v kolikor soglaš s predpogoji za ohranitev in brambo državne celote. Vlada stoji ob tem na tleh načela narodne samoodločbe, namreč načela, da nobena narodnost ne sme drugi delati nasilja, marveč, da je vsaka opravičena, da se na svojem lastnem ozemlju izživi.

Vlada se je s tem vprašanjem že obirno pečala ter je pozdravila z velikim veseljem, da je iz parlamenta samega krepko vzrasla misel, da čim preje začne akcija za prenovitev naše domovine. Na povabilo krščansko-socialne stranke so kakor znano načelniki vseh strank uvedli pogovore, ki naj se vrše na podlagi, da se mora najprej določiti oblika, v kateri naj se izvrši delo za revizijo ustave. Vlada spremlja ta prizadevanja z odkritosrčnimi željami. Kakor hitro se bo glede reforme dosegla edinost, vlada

ne bo odlašala, da nasproti v poštev prihajajočim problemom označi svoje stališče ter predloži operate v to poklicanemu forumu kot podlago za posvetovanja. Vlada bo delala tudi na to, da bodo razprave v ustavnih vprašanjih uspešno potekale, tako da je pač v bližnjem času pričakovati pozitivnega uspeha. Relativno enostavne so razmere na Češkem, kjer se je cela vrsta predel že izvršila. Ravno tam so se mogle gotove preuredbe, vpoštevajoč načelo ločitve obeh narodnih spornih delov, izvršiti za obe plemeni blagodejno in razvoju pospešujoče. Mislim, da ne zadenem na nasprotje, če izrazim prepričanje, da more odstranitev ali vsaj zmanjšanje drgalne ploskve med obema deželnima narodoma ob medsebojnem spoštovanju obojestranskih pravic dovesti do tiste stalnosti razmer, katere potrebujejo vsi avstrijski narodi, da se morejo nemoteno posvetiti svoji gospodarski in kulturni nalogi.

Glede na ostale kronovine, v katerih je tudi potrebno, da se narodne razmere uredi, posebno opozarjam na jugoslovansko vprašanje, katerega že zdaj ne moremo dlje prezirati. Nihče pač ne more zanikavati, da to vprašanje obstoja. A gre za to, da se dobi taka rešitev, ki popolnoma in v celoti odgovarja aksijomu zvestobe nasproti dinastiji in državi. Na tem edino mogočem temelju je vlada rada pripravljena, da v okviru svojih pravic prične razpravljati o jugoslovanskem vprašanju z namenom, da se kmalu reši; seveda se mora nastopati le z vso odkritostjo, v sporazumu z vsemi prizadetimi činitelji in da se varujejo upravičene zahteve soprizadetih avstrijskih narodov.

Naj se že skušajo narodne razmere urediti po tej ali kaki drugi poti: vsekakor je to naloga, pri kateri gre, če se reši, za naravnost življenjske koristi vseh narodov.

Drugi važni apel zbornici je pa: Kakor mora biti načrt o reviziji ustave skupen, naj bi se le omogočilo, da se ustvari skupina strank, ki bi bile pripravljene vsaj v največji dobi, ki jo je kdajkoli ta država preživela, skupno zasledovati tesno omejeni krog smotrov, ki naj bi dokler traja vojska, državi v korist izločili tista politična nasprotstva, ki otežkočujejo in zabranjujejo uspešno sodelovanje. Predlagam, naj vse stranke, ki hočejo državo, združijo misel: stremljenje, da se predvsem med vojsko ohrani država krepka, da se kolikor mogoče kmalu doseže mir in da ne bo naša notranja slabost krepila nade naših sovražnikov, kar bi vojsko podaljšalo. Želim, da bi se doseglo notranje politično premirje z namenom, da se kmalu doseže zunanji mir.

Vlada bi parlamentarno rada dosegla, da z zaupljivo skupnostjo s tistimi skupinami, ki si stavijo že zdaj za merilo svojemu postopanju odločen nastop za potrebne države, ustvari trdno mirovno večino, ki naj sodeluje skupno z vlado, da se rešijo ogromne upravne naloge sedanosti in bodočnosti in da se pripravlja politična obnovitev domovine. Vse člane visoke zbornice prosim, naj pospešujejo ta smoter in naj se zavedajo visoke odgovornosti, ki nas v mirnih časih pričakuje.

Končal sem; dovoljujem si le še, da omenjam dve točki, ki nista v zvezi z zadevami, o katerih sem dozdaj govoril. Pozornost je je vzbudilo vprašanje poslancev Miklasa in tovarišev, ker je postal lord Northcliffe ravnatelj propagande v sovražnih deželah, in se je tajno in javno ruvalo proti Avstriji. Vlada popolnoma upošteva to nevarnost, sporazumno z vsemi prizadetimi ministrstvi se bo odločno borila s to propagando. Da ne preprečim uspeha, zdaj še ne morem o podrobnostih poročati, a to lahko rečem: Naša organizacija, ki smo jo postavili proti sovražnim pričakovanjem, deluje resno in z dobrim uspehom. Prepričan sem, da gre za reč, ki je za državo največje važnosti.

Na vprašanje posl. Ofnerja, Friedmanna, Ganserja, Hocka, Kuranda, Neumanna, Zengerja in tovarišev glede na vprašanje armade odgovorjam: Temeljno misel pragmatične sankcije tvori, kakor znano, skupna ohramba. Tudi § 2. ogrskega postavnega člena XII. iz leta 1867. glede na skupno med-

sebojno obveznostjo za obrambo z združenilijarder mi silami se sklicuje naravnost na pragmatikopotično sankcijo. Ravnotako se sklicuje § 1. a vsak t. lit. b, avstrijske postave o skupni vojski nado mog ravnost na pragmatične zadeve. A ne bosedaj in skupnost vojske, tudi enotnost armade določi. Vede postavodaja iz leta 1867. Avstrijska postavnela pre § 5., odstavek 2, pozna le skupno armado ložila, § 11. ogrskega postavnega člena govori sica pa tud o ogrski armadi, a jo označuje izrecno za indarske popolnilni del skupne armade; § 9. ogrskega vilvo; t postavnega člena pa govori le o eni armativatniko kot sredstvo za skupno obrambo.

Ustanova skupne armade tvori torej bi znašal stveni del državnopravne pogodbe iz l. 1867. je da Jasno sledi, da ne more nobena država manja kak narhije enostavno mesto skupno ustanovitlog za samostojno armado in to tem manj, ker borana k sledila nevzdržljiva posledica, da bi bila arebujie v mada v eni državi samostojna, v drugi privatnih skupna. Če bi v deželah ogrske svete kronav, saj odpravili skupnost armade ali jo modificirah, zplačn se more to zgoditi le, če pritrdi Avstrija in Cela. — ker bi se morala primerno, tudi avstrijski jih da postavodaja izpremeniti, le s pritrdilom avstati pre strijskega državnega zbora: torej le potomrepi s pogajanj.

Novi rudarski zakon.

Stari rudarski zakon iz leta 1854. jamo prostost rudarstva vsakemu. K rudam se prištevava v širšem smislu tudi premog. Zemljiški posestnik ni obenem lastnik onih rudnin, ki se nahajajo pod njegovim posestvom. Vsak, ki je imel pravico iskati rudo tudi na tujem posestvu, samo nekaj formalnosti je treba izniči Če polniti. In če je rudo dobil, so mu dali praparlamentu kopanja oziroma pridobivanja. Poleg delajo splošne vsakemu dostopne pravice iskanja enj in pa tudi še posebna pravica za posamezniki jim osebo v natančno določenem ozemlju, voden je p ravnem krogu s premerom 425 metrov. Časre na, je kdo hotel zagotoviti večji obseg, o kat nismo rem je mislil, da je v njem dosti premogan. Pri ga je moral pokriti na to, da noben drugdejo k ni mogel priti blizu ali vmes. Če je potem doma poskusi dognal, da je premog res v zemljinžbo le da se plača dobivati ga, so mu na prošnjo bno k dovolili kopati ga in sicer tako, da je des bode bil okoli podzemse točke, kjer je dognal nade ne hajanje premoge, eno ali več „jamskih mer drugi (Grubenmaß). Jamska mera je vodoravno lecev in žeč pravokotnik s površino 45.116 kvadratdovolj nih metrov. Pri globljih plasteh ali polahenovo premoga se podeli pravica pridobivanja ni sme eno točko do osem jamskih mer, skupina smo pa imenuje potem „jamsko polje.“ Tako prosti ne s iskanje je bilo večkrat predmet živahnijni s trgovine.

Da se pridobivanje premoga izplača, mo iz St ra obsegati jamsko polje 200 do 600 hekta spada rov. Ker pa je bilo mogoče dobiti okoli enega in točke k večjemu osem jamskih mer, to je 30ta „1 hektarov, je marsikdo za napravo jam itd rah. investiral deset milijonov kron in še več, pcedno je imel le še razmerom majhen del potrebo nav nega jamskega polja šele polagoma, pogosto in na po več letih, si je priboril še ostale dele. Večrasko krat so bile pa že prvotne naprave tako dražci, da ge in s tolikimi težkočami zvezane, da sjo za ni izplačalo delati naprej.

Novi vladni načrt pridružuje pravice isaa pri kanja in pridobivanja premoga izključno ki gos državi. In sicer dobi ona tako 200 do 600 vina hektarov, če je le na eni točk dokazano na bi b hajanje premoga. Država sme pridobivanjeoson premoga na svojih poljih začasno in protino tal odškodnini prepustiti zasebnikom. Za zasebn Pame polja je določena prehodna doba in siceinskeg takole: Kdor je dobil pravico pridobivanjažiti o do 20. januarja 1909, jo obdrži še osem letšno k potem ko prenehajo izredne po vojski povzrogo: i čene razmere; kdor pa po 20. januarju 1909 vo gr jih dob pa obdrži še dve leti. Po preteku omenještvo v njih dob pa pripade vse državi. Seveda se derbo te sedanji lastniki premogokopov silno jezijo inkovnj zvijajo na vse strani, pravijo, da je to ropda se računijo, da osem let nikakor ne zadostuje v d itd. Seveda, v teh kratkih osmih letih omni se tega z